

Eerste indruk

In het voorleesverhaal *Waar is Zonnie?* leer je twee meisjes kennen: Meryem en Renske. Zij zijn de hoofdpersonages van het verhaal.

**1) Wat is jouw eerste indruk van Meryem en Renske?
Schrijf bij allebei vijf woorden op.**

Wat zie je?
En wat denk je al over hen te weten?
Wat voor iemand zijn ze, denk je?

Meryem

Renske

Hand-drawn writing boxes for notes, including rectangles, ovals, and hexagons, each with a dashed line for writing.

2) Vergelijk je antwoorden met die van je maatje. Zijn er grote verschillen tussen jullie eerste indrukken? Hoe zou dat kunnen komen?

Two horizontal dashed lines for writing the comparison answer.

Op de tekening zie je de eerste ontmoeting van Renske en Meryem in een lift. Daar hoor je straks meer over. Ze kennen elkaar nog niet, want ze zien elkaar voor het eerst.

Eerste indruk

Als je iemand voor het eerst ziet, krijg je een eerste indruk van de ander. Dat gebeurt al in een paar seconden! Het gaat vaak automatisch, dus je denkt er niet bij na. Zonder dat je het doorhebt, vorm je een mening of idee over de ander. Je denkt al een beetje te weten hoe de ander is.

3) Kun je zien dat ze elkaar niet kennen? Ja/nee, omdat...

.....

.....

Etiketten plakken

4) Bekijk de twee afbeeldingen hieronder en schrijf het woord op waar je meteen aan moet denken.

Leeuw

.....

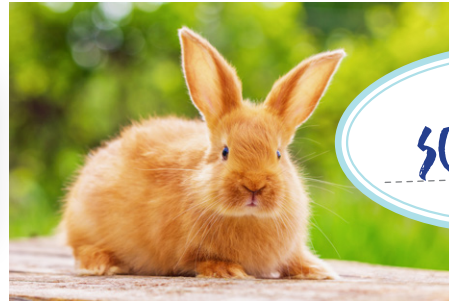
Konijn

.....

gevaarlijk

Een leeuw is gevaarlijk. Je brein plakt 'etiketten' op de leeuw om je te waarschuwen. Dat kan in dit geval je leven redden!

schattig

Veel mensen vinden konijnen lief en schattig. Ze vormen ook geen gevaar voor de mens. Een konijn kun je prima aaien.

Klopt jouw eerste indruk wel?

» Kijk terug naar je antwoorden bij vraag 1.

5) Welke etiketten over Renske en Meryem zijn feiten? Kleur deze groen.

6) Welke etiketten over Renske en Meryem kloppen misschien niet? Kleur deze oranje.

Voorbeeld:

Meryem heeft **bruin haar**: feit

Meryem is **verlegen**: kun je nog niet weten

7) Wat zou er kunnen gebeuren als je verkeerde etiketten op mensen plakt?

Etiketten plakken
Etiketten plakken is heel normaal. We doen het vaak zonder dat we het in de gaten hebben. We plakken 'etiketten' op alles wat we zien: voorwerpen, dieren en zelfs mensen. We kunnen ons ook vergissen. Maar ook dat hebben we vaak niet in de gaten. Het gebeurt vooral als het om mensen gaat. Soms zien we andere mensen bijvoorbeeld als gevaar, terwijl dat niet zo is. Dat kan vervelende gevolgen hebben.

Elkaar leren kennen

Renske en Meryem hebben een uur in de lift moeten wachten.
In die tijd zijn ze heel wat over elkaar te weten gekomen.
Kijk maar naar deze tekening.

Door met elkaar in gesprek te gaan, wordt de eerste indruk steeds minder belangrijk. Je leert iemand kennen zoals hij of zij is.

1) Welke vragen zou jij aan iemand stellen als je samen vastzit in een lift?

.....

.....

Verschillen en overeenkomsten

Meryem

Renske

Hier zie je de identiteitscirkels van Renske en Meryem. Een identiteitscirkel is een cirkel waarin je kunt zien wat bij iemand hoort. Meryem en Renske hebben elk de woorden in hun eigen cirkel opgeschreven. Die woorden omschrijven wie ze zijn en waar ze van houden. Ze hebben allemaal te maken met hun **identiteit**.

2) Kleur alle woorden die op elkaar lijken groen.

3) Kleur alle woorden die van elkaar verschillen geel.

4) Denk je dat de woorden in de cirkel kunnen veranderen naarmate je ouder wordt?

Bespreek het met je maatje.

5) Zouden er mensen in de wereld zijn met dezelfde cirkel?

Vriendschap

6) Denk na over de volgende stellingen. Ben jij het ermee eens of oneens?

Vrienden moeten dezelfde hobby's hebben.

eens/oneens

Vrienden kunnen van elkaars verschillen leren.

eens/oneens

Vrienden moeten van hetzelfde eten houden.

eens/oneens

Vrienden hebben geen geheimen voor elkaar.	eens/oneens
Vrienden moeten hetzelfde geloof hebben.	eens/oneens
Vrienden moeten dezelfde taal spreken.	eens/oneens
Vrienden moeten er hetzelfde uitzien.	eens/oneens
Vrienden moeten even oud zijn.	eens/oneens

Vrienden moeten... (bespreek met je maatje en vul aan)

.....

.....

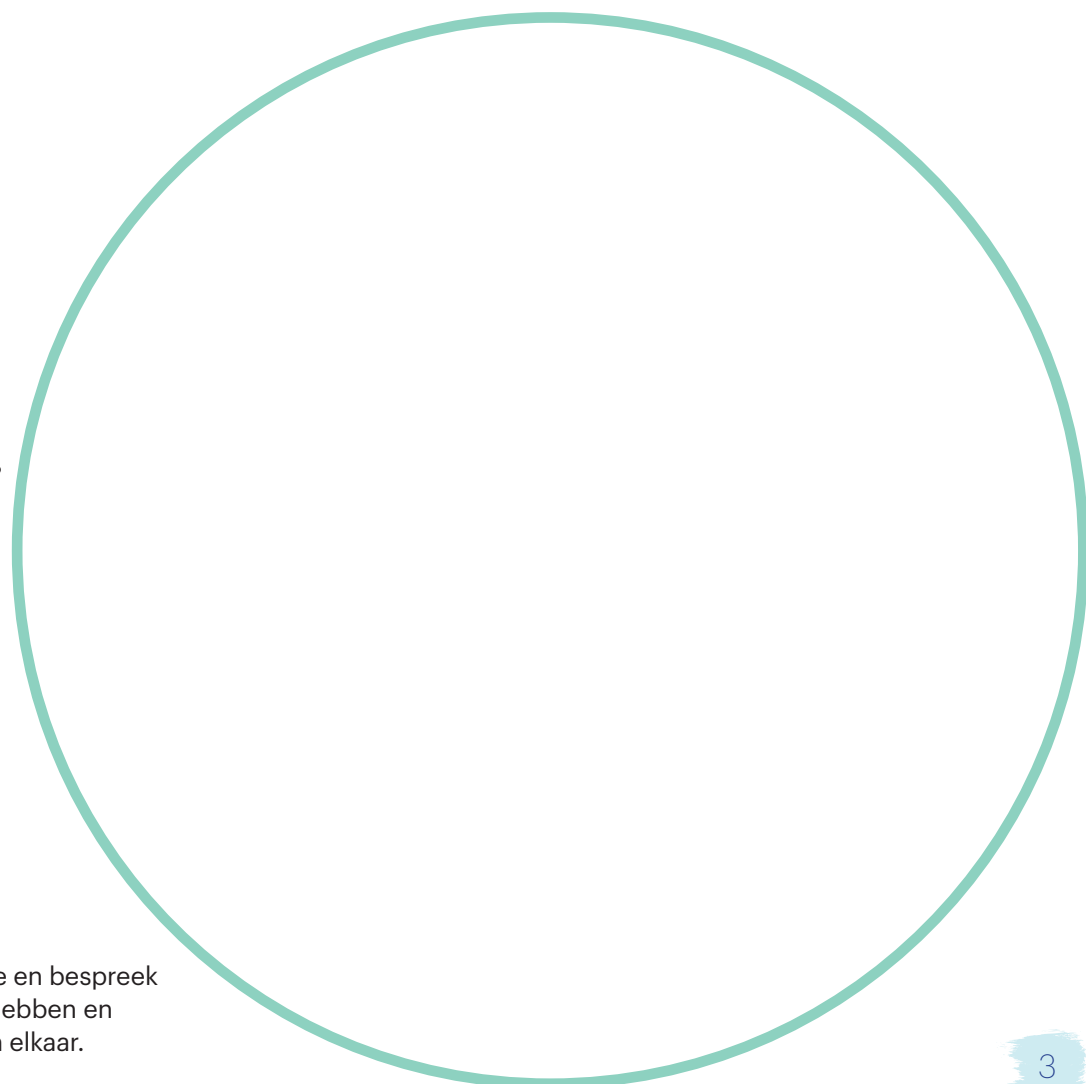
.....

Tip: maak je eigen identiteitscirkel! Daarvoor kun je de onderstaande vragen gebruiken, of je kunt er zelf een paar verzinnen.

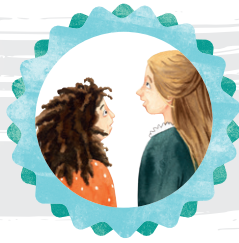
- Waar ben je geboren?
- Wat is je favoriete feest?
- Heb je broers of zussen?
- Wat is de kleur van je haar?
- Wat is de kleur van je ogen?
- Hoe oud ben je?
- Speel je een instrument?
- Welke taal of talen spreek je?
- Waar woon je?
- Wat drink je graag?
- Wat eet je graag?
- Heb je een geloof?
- Doe je aan sport?
- Waar ben je goed in?
- Wat kun je nog verbeteren?
- Waar ben je bang voor?
- Wat zijn je hobby's?
- Wat voor muziek vind je mooi?
- Wie is jouw grote voorbeeld?

Schrijf hier je naam:

.....

Vergelijk je cirkel met je maatje en bespreek wat jullie met elkaar gemeen hebben en wat je nog niet eerder wist van elkaar.

Dwaynes fotomuur

Renske en Meryem gaan naar het huis van Dwayne.
Meryem ontdekt er een fotomuur met foto's van de familie van Dwayne.

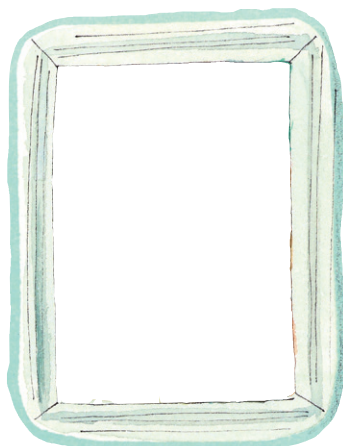
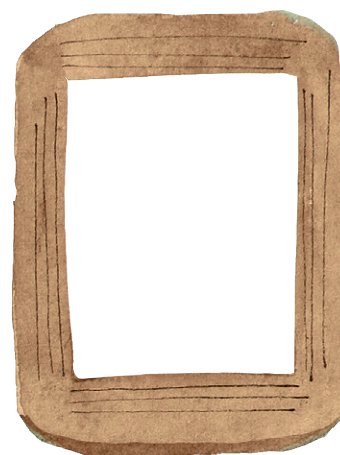
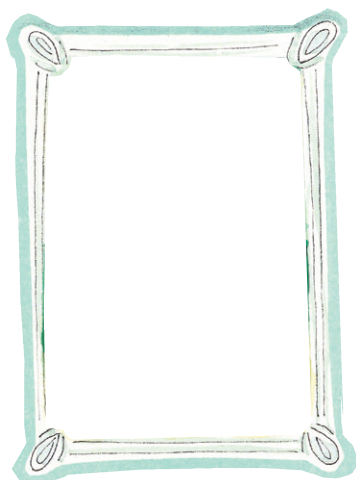
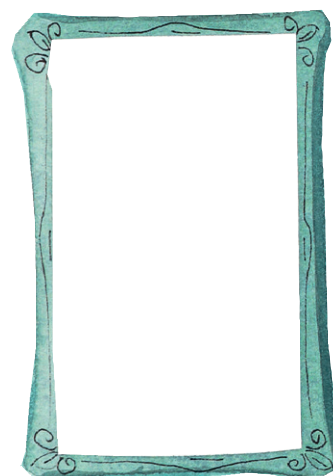
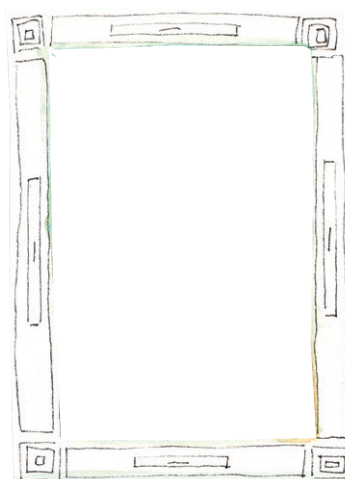
1) Je kent dit gezin niet.
Wat kun je over de gezinsleden te weten komen door te kijken naar deze fotomuur?

Nu zij!

2) Teken in de fotolijstjes portretten van jouw familie en andere plaatjes alsof het foto's zijn!

Vooroordelen

In het verhaal maakt Meryem een opmerking over de familie van Dwayne, zonder dat ze die familie kent.

1) Lees de tekst hieronder en kleur alle emoties rood. Voorbeeld: kwaad

'Ik hoop niet dat hij heel kwaad wordt,' zegt Meryem.

'Nee, waarom?' vraag ik verbaasd. 'Eerder verdrietig, toch? Misschien moet hij Zonnie echt missen.'

Meryem trekt een wenkbrauw op. 'Ik bedoel,' en ze wijst naar de foto, 'hij is donker. Hij kan kwaad worden.'

'Wat bedoel je?' vraag ik. 'Iedereen kan kwaad worden. Of zeg je wat ik denk dat je zegt?'

'Ik weet niet,' zegt Meryem. 'Soms zeg ik maar wat, en ik zag het op het journaal.'

'Je denkt toch niet écht dat iemands huidskleur iets met kwaad worden te maken heeft?' Ik kijk haar nu heel verbaasd aan, alsof ze net heeft gezegd dat ze een vis is.

'Nee, nee,' haast Meryem zich te zeggen, 'ik heb er gewoon niet over nagedacht, sorry. Wat ik zei was natuurlijk onzin.'

'Grote onzin,' vat ik samen.

'Ja, stom,' zegt Meryem en ze knikt. Ze schaamt zich, want ze gaat snel het balkon op, naar rechts, en ik roep: 'Doe maar niet!' Maar ze kijkt toch en krijgt een rood hoofd.

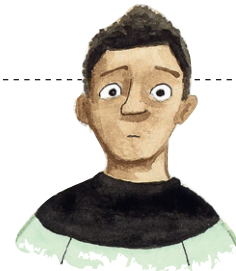

2) **Onderstreep de reacties van Renske op de opmerking van Meryem.**

3) **Waar haalt Meryem het beeld vandaan over donkere mensen?**

4) **Heb jij weleens iets gezegd wat niet klopt en waar je achteraf spijt van kreeg?**

5) **Wat als Dwayne de opmerking van Meryem had gehoord? Hoe zou hij zich dan voelen? Bedenk drie emoties.**

Wat zijn vooroordelen?

Een mening of gedachte die je vooraf over een persoon of een groep hebt, noem je een vooroordeel. Vooroordelen zitten in je hoofd. Het zijn meningen en gedachten die niet gecheckt of gecontroleerd zijn. Je weet niet of ze kloppen.

Vooroordelen gaan over mensen en groepen mensen. Bijvoorbeeld over iemands afkomst, geloof, huidskleur of leeftijd. De opmerking van Meryem gaat over de huidskleur van de ouders van Dwayne en het gedrag dat daar volgens Meryem bij hoort. Ze spreekt haar vooroordeel dus uit. Dat is heel kwetsend. Achteraf schaamt ze zich ook.

Vooroordelen ontstaan door beelden in films, op televisie en op internet. Ook krijg je vooroordelen door ervaringen en via vrienden en familie. Vooroordelen lijken op feiten, maar dat zijn ze niet!

Vooroordelen kunnen positief en negatief zijn. Maar de meeste mensen hebben last van negatieve vooroordelen. En die negatieve vooroordelen kunnen ervoor zorgen dat mensen gekwetst of buitengesloten worden. Ze zorgen voor wij-zij denken: 'Wij zijn beter dan de ander.' Dat kan erg schadelijk zijn. Soms kan het zelfs discriminatie worden. Wat dat is, leer je in het volgende hoofdstuk.

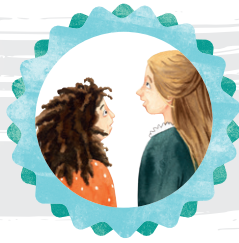
Hoe ga je met vooroordelen om?

- ★ **Leer de ander goed kennen.**
- ★ **Geef niet zomaar een mening of oordeel over groepen mensen.**
- ★ **Laat iemand uitspreken en luister naar het hele verhaal.**
- ★ **Denk goed na voordat je je mening geeft. Hoe kom je aan die mening?**
- ★ **Luister bij een ruzie naar beide kanten van het verhaal. Niet alleen het verhaal van je vriend of vriendin telt, maar ook dat van de ander.**
- ★ **Maak van een negatieve gedachte een positieve gedachte.**
- ★ **Zorg dat je meer over de ander te weten komt.**
- ★ **Stop iemand niet in een hokje.**
- ★ **Luister naar een vooroordeel. Klopt het eigenlijk wel?**
- ★ **Maak een verschil tussen de persoon en het gedrag van de persoon.**

6) **Heb jij weleens last gehad van een vooroordeel? Schrijf jouw ervaring op.**

Knip daarna het strookje los en geef het aan je leraar. Let op: je hoeft je naam er niet bij te schrijven!

Verschillend, maar toch gelijk

Meneer Brouwer en meneer Sahin wonen in dezelfde flat op dezelfde verdieping. Ze zijn geen beste burenen. Maar waarom eigenlijk niet? Beantwoord alle vragen samen met je maatje.

1) Wat vind je van de uitspraken van meneer Brouwer en meneer Sahin? Bespreek je antwoord met je maatje.

.....

.....

.....

2) Welke overeenkomsten hebben de mannen?

Meneer Sahin en meneer Brouwer denken op het eerste gezicht dat ze heel verschillend zijn. Is dat ook zo? Neem een kijkje in hun huiskamer en omcirkel de dingen die op elkaar lijken.

Ik heb hem toch verkeerd ingeschat.

3) Wat zouden meneer Brouwer en meneer Sahin samen kunnen doen? Bedenk drie dingen.

Misschien moet ik een keer een praatje met hem maken?

De ernstlijn

Hieronder lees je uitspraken van verschillende flatbewoners. Ze vertellen je allemaal iets over wat ze hebben gehoord of meegemaakt.

Wat vind jij erg? En erger?

- Stap 1)** Lees om de beurt een uitspraak voor van een van de bewoners.
- Stap 2)** Knip alle portretjes uit.
- Stap 3)** Bespreek alle uitspraken in groepjes van vier.
- Stap 4)** Besluit samen hoe je alle uitspraken wilt rangschikken van onder (niet zo erg) tot boven (heel erg).
- Stap 5)** Wijs iemand aan in het groepje die jullie uitkomst presenteert aan de rest van de klas.

Tip Probeer in je eigen woorden uit te leggen wat er hand is. Heb je vragen? Ga dan naar je meester of juf.

Luister goed naar elkaar en laat iedereen in de groep aan het woord komen. Probeer om de beurt uit te leggen wat je er erg aan vindt, of juist niet erg.

Mevrouw Post zei tegen Renske: 'Waarom ga je daarmee om?' Volgens mij ging dat over mij. Mevrouw Post en ik hebben nooit met elkaar gesproken. Toch heb ik het gevoel dat ze me haat. Dat doet me pijn. Heel veel pijn. Tegen Renske doet ze wel aardig.

Ik wil graag op een basisschool werken. De directeur vroeg of ik ook zonder hoofddoek les kon geven. Ik zei: 'Nee, ik bepaal zelf of ik een hoofddoek draag of niet.' Nu heb ik de baan niet gekregen. Dat vind ik heel jammer.

Mensen noemen mij stiekem meneer Polski. Ik vind het vervelend dat ik die bijnaam heb gekregen. Ik ben trots op mijn afkomst, maar die bijnaam maakt mijn afkomst belachelijk.

Ik ben getrouwd met een man. Helaas worden mijn man en ik soms uitgescholden op straat, omdat we hand in hand lopen. Sommige mensen accepteren niet dat we homo zijn. Dat kan toch niet meer, in deze tijd?

Als ik zeg dat ik uit Nederland kom, geloven sommige mensen mij niet. Ze vragen dan: 'Waar kom je écht vandaan?' Dat vind ik heel irritant. Ik ben in Nederland geboren, hoor!

Ik ben vorige week op kantoor ergens achter gekomen. Mijn collega's die man zijn, verdienen meer dan ik. Terwijl we hetzelfde werk doen! Dat is toch niet eerlijk?

Bij de burens hangt een bordje waarop staat: BUITENLANDERS NIET WELKOM. Ik stoort me er ontzettend aan. Ik woon al twintig jaar met veel plezier in Nederland, maar het doet me enorm veel pijn om dit te zien. Iedereen is toch gelijk?

Meryem:
'Mevrouw Post zei: "Waarom ga je daarmee om?"'

Fayruz:
'De directeur vroeg of ik ook zonder hoofddoek les kon geven.'

Meneer Kowalski:
'Mensen noemen mij stiekem meneer Polski.'

Meneer De Vries:
'Wij worden soms uitgescholden op straat.'

Dwayne:
'Mensen vragen soms: "Waar kom je écht vandaan?"'

Mevrouw v/d Dongen:
'Collega's die man zijn, verdienen meer dan ik, terwijl we hetzelfde werk doen.'

Forrester:
'Er hangt een bordje bij de burens waarop staat: BUITENLANDERS NIET WELKOM.'

Waar is
Zonnie?

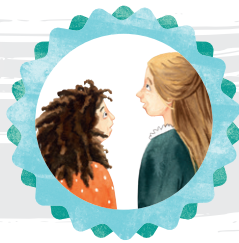

Plak hier de uitspraken op van niet zo erg tot heel erg.

HEEL ERG

NIET ZO ERG

Discriminatie

In de vorige les heb je een ernstlijn gemaakt. De bewoners van de flat gaven voorbeelden van negatieve vooroordelen en discriminatie. Ze hebben er allemaal last van. Maar wat is discriminatie nou eigenlijk?

Artikel 1

Het verbod op discriminatie staat ook in de Nederlandse grondwet:
Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Discriminatie is het ongelijk behandelen, buitensluiten of achterstellen van mensen. Iedereen kan gediscrimineerd worden. Discriminatie is verboden, bijvoorbeeld als het gaat over:

- ★ Afkomst
- ★ Leeftijd
- ★ Geloof
- ★ Huidskleur
- ★ Geslacht: man/vrouw
- ★ Ziekte
- ★ Beperking/handicap
- ★ Geaardheid: verliefd op man/vrouw

1) Schrijf in je eigen woorden op wat discriminatie is.

Je mag ook een voorbeeld geven. Bespreek het daarna met je maatje.

2) Hoe zou iemand zich voelen?

Discriminatie herkennen is niet altijd even makkelijk. Lees de voorbeelden hieronder en vul in hoe diegene zich zou voelen bij het horen van de opmerking.

Mevrouw Post zegt tegen Renske over Meryem: 'Waarom ga je daarmee om?'
Dat is een negatieve opmerking.
Meryem voelt zich...

Het bordje waar **BUITENLANDERS NIET WELKOM** op staat, bij de burens van Forrester, is een vorm van discriminatie op grond van afkomst.
Forrester voelt zich...

Let op: het maakt niet altijd uit of iets volgens de wet discriminatie is of niet. Als iemand zich erdoor gekwetst voelt, is dat erg. Hij of zij verdient het om gehoord te worden.

Forrester kan het bordje melden bij het Meldpunt Discriminatie. Hij kan het ook aangeven bij de politie.

Meryem heeft het wat moeilijker. Ze kan immers niet bewijzen dat mevrouw Post haar opmerking vervelend bedoelde. Maar deze vorm van discriminatie is ook erg kwetsend.

3) Vul de volgende tabel in.

Ik ben niet aangenomen bij de supermarkt als kassière. Ik denk omdat ze bang zijn dat ik te traag ben. Ze willen geen lange rijen. Dit vind ik echt belachelijk, want ik heb meer dan 25 jaar ervaring. Ik denk dat ze me door mijn leeftijd buitensluiten.

Mevrouw Van der Wielen

Om wat voor soort discriminatie gaat het?

Discriminatie op grond van: (kleur het bolletje in)

- Afkomst
- Leeftijd
- Geloof
- Huidskleur
- Geslacht
- Ziekte
- Beperking/handicap
- Geardheid

Hoe zou zij zich voelen?

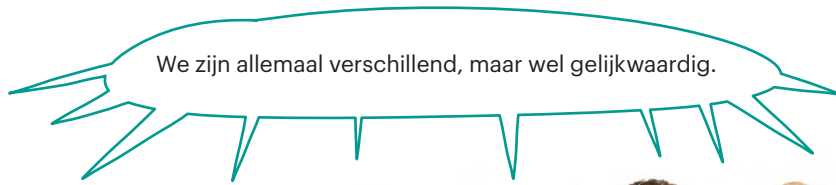
Door mijn ziekte zit ik in een rolstoel. Gelukkig kan ik met mijn rolstoel de bus in. Laatst was de buschauffeur te laat. Hij stopte voor mijn halte, maar reed op het laatste moment door. Hij zei: 'Hier heb ik nu geen tijd voor!' Daar stond ik dan, alleen. Ik moest 30 minuten wachten op de volgende bus...

Mevrouw Hakvoort

Discriminatie op grond van: (kleur het bolletje in)

- Afkomst
- Leeftijd
- Geloof
- Huidskleur
- Geslacht
- Ziekte
- Beperking/handicap
- Geardheid

4) Reageren op een negatieve opmerking of discriminatie.

Stap 1) Kies een van de opmerkingen uit de ernstlijjn.

Stap 2) Wat kun je doen? Kies een van onderstaande opties en schrijf je antwoord op.

1. Iemand erop aanspreken, bijvoorbeeld door te zeggen:

.....

.....

.....

2. Iemand steunen, door:

.....

.....

.....

3. Het melden, bij:

.....

.....

.....

4. Anders; ik zou:

.....

.....

.....

Anderen helpen

Meryem

Als je anderen helpt, word je gelukkig. Dat hebben mijn ouders mij geleerd. En nu ik Renske help, heb ik weer een nieuwe vriendin erbij!

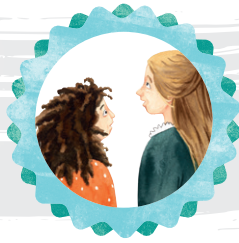
Renske

Meryem en ik helpen elkaar graag. Zonder haar had ik het nooit gedurfd om Zonnie te zoeken.

Welk taakje wil je uitvoeren? Zet een cirkel om de ster.

Welk taakje heb je uitgevoerd? Kleur dit vakje groen!

★ Help iemand die niet goed met computers of mobiele telefoons kan omgaan.	★ Ruim met je vrienden afval op het schoolplein of in je buurt op.	★ Geef twee mensen, bekend en onbekend, een compliment.	★ Wees extra aardig tegen een nieuwe klasgenoot. Het is spannend om ergens nieuw te zijn.	★ Help thuis extra met het huishouden, zoals stofzuigen of de afwas.	★ Wees extra vriendelijk tegen mensen die werken, zoals iemand in een winkel.	★ Maak een poster tegen discriminatie en hang hem op in school.	★ Organiseer een spelletjesmiddag in een verzorgingstehuis.
★ Help iemand met leren (daar leer je zelf ook van).	★ Organiseer een feest waar iedereen welkom is.	★ Vraag je burens om kleine klusjes en help hen (zonder iets terug te vragen).	★ Bedank de schoonmaker vriendelijk voor het schoonmaken.	★ Verstop een klein (zelfgemaakt) cadeautje in de tas van iemand uit je klas.	★ Luister naar anderen in plaats van zelf veel te praten.	★ Geef je vader of moeder zomaar een knuffel en zeg dat je van hen houdt.	★ Ga in tegen negatieve vooroordelen in je omgeving.
★ Speel spelletjes op het schoolplein met jongens en meisjes tegelijkertijd.	★ Bedank de postbode voor het harde werk en wens hem of haar een fijne dag.	★ Sta in het openbaar vervoer op voor ouderen die slecht ter been zijn en voor zwangere vrouwen.	★ Nodig iemand die nooit wordt uitgenodigd voor een feestje uit voor jouw verjaardagsfeestje.	★ Vraag iemand die alleen aan het spelen is om mee te doen met jou.	★ Deel of ruil je eten met anderen en proef elkaars eten.	★ Respecteer je tegenstander met sport en geef hem of haar na afloop een hand.	★ Kook een gerecht uit een ander land voor je papa en/of mama.
★ Kom op voor iemand die buitengesloten wordt. Steun of help hem of haar.	★ Luister muziek uit een land waar je nog nooit van gehoord hebt.	★ Vraag ouderen die slecht ter been zijn of je hun boodschappen voor hen kunt dragen.	★ Stop klasgenoten als ze iemand buitensluiten. Iedereen hoort erbij.	★ Breng zelfgemaakte cadeautjes naar een bejaardentehuis.	★ Doe een keer mee met een feest van een andere cultuur of een ander geloof.	★ Wandel samen met papa of mama met iemand in een rolstoel.	★ Hoor je een vooroordeel? Zeg er wat van!

Wat vind jij?

1) Welk cijfer geef jij *Waar is Zonnie?* als verhaal?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2) Welke gebeurtenis vond je het meest interessant?

.....

.....

3) Hoe heeft het verhaal je aan het denken gezet?

.....

.....

.....

4) Wie vond je het leukste personage?

.....

.....

5) Welk cijfer geef je de opdrachten bij het verhaal?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

6) Wat heb je onthouden van de opdrachten?

.....

.....

7) Waar wil je nog meer over weten?

- De eerste indruk
- Vooroordelen
- Discriminatie
- Anderen helpen

8) Wil je de wereld verbeteren? Begin bij jezelf!
Waar ga jij de komende tijd op letten?

.....

.....

.....